

בריתנו וצדקה

המכון להוצאת כתבי ומאמרי מורינו הגאון רבי יצחק ברנד שליט"א

שמעון ולוי בשכם ומלחמת חרבות ברזל

- הנהגת שמעון ולוי בשכם • ללמוד מהנצחונות בזמנינו • למה הרגו את כל אנשי שכם • מדין רודף
- מדין מלחמה • שונא ישראל שלוחם נגדנו מקבל דין עמלק • המצב כעת במלחמת "חרבות ברזל" • שני העצות של יעקב אבינו נגד התקפות האומות • עבודה זרה • עליה להר הבית

ללמוד מהנצחונות בזמנינו

והיסוד הזה הוא גם לדעת יעקב אבינו שטען לשמעון ולוי אנו מתי מספר. כי כעת עם ישראל הוא לא מתי מספר, וכבר נצחו מלחמות גדולות והקב"ה עזר, כמו במלחמת השחרור ומלחמה ששת הימים. [ובמלחמת יום כיפור ביום הראשון שלא לחמו נפלו, ואח"כ כשלחמו הקב"ה עזר ונצחון]. ולא שייך כעת טענת יעקב אבינו שאנו מתי מספר.

למה הרגו את כל אנשי שכם

אולם השאלה היא למה היה צריך להרוג את כולם, הרי לכאורה מספיק להרוג רק את שכם שעשה המעשה, ולמה הרגו כל הזכרים. וכך הקשה גם האור החיים הקדוש (ס"ט): ויהרגו כל זכר. ואת חמור וגו'. קשה: למה יהרגו מי שלא חטא. ועוד, למה לא הקדימו בבעל עבירה תחילה.

מדין רודף

ומשיב: אכן הנה בני יעקב לא היה בדעתם להרוג אלא בעל עבירה, אלא שכל בני העיר רצו לעמוד בפרץ כנגדם לכל יהרגו מלכם, אשר על כן הרגום מדין רודף, והוא אומר "ויהרגו כל זכר", ובוהו השיגו להרוג את חמור ואת שכם, וזולת זה לא היו יכולין לנקום נקם מהמחוייב להם מיתה.

היינו, כדי להרוג את המלך האשם העיקרי, היה צריך להרוג את כולם, משום שבלי זה שאר העם עמדו להרוג את התוקפים את המלך, וממילא יש להם דין רודף.

הנהגת שמעון ולוי בשכם

אנחנו לומדים הרבה דיני מלחמה מהנהגת שמעון ולוי בשכם שהרגו כל בני שכם.

הריגת אנשי שכם לא היה בהסכמת יעקב אבינו, משום שטען (בראשית ל"ג): ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי עכרתם אתי להבאישני בישב הארץ בכנעני ובפרזי, ואני מתי מספר ונאספו עלי והכונני ונשמדתי אני וביתי.

אולם שמעון ולוי ענו לו (ס"ט): ויאמרו הכזונה יעשה את אחרתנו.

ונשאלת השאלה, מה השיבו בזה לטענה של יעקב אבינו.

האור החיים הקדוש (ס"ט) מפרש הענין בשני אופנים, ואנו נביא כאן את הפירוש השני, וז"ל: ויאמרו הכזונה וגו'. צריך לדעת מה תשובה זו עושה למיחוש יעקב על השמדתו הוא וביתו וכו' ... או ירצה להשיב, כי אדרבא יסתכנו בין האומות כשיראו שבזוי אחד שלט בבת יעקב ופעל ועשה כחפצו ורצונו, לא תהיה לשונאיהם תקומה בין העמים, ואדרבה בזה תהיה חתתם על העמים וירעדו מפניהם.

היינו, אם שותקים ולא נותנים תגובה אמיתית וכואבת מאוד, יהא הסכנה יותר גדולה, כי האומות יחשבו שהם יכולים להתקיף ולדכא את בני ישראל, והם נכנעים. אבל כשנותנים להם על הראש כמו שצריך יפחדו מאיתנו.

[*] דרשה זו אמרתי בשבוע של פרשת וישלח תשפ"ד בהר הבית, זה היה באמצע מלחמת חרבות ברזל בעזה.

מדין מלחמה

המהר"ל מפראג (גור אריה פרשת וישלח) מרחיב בענין זה, שבמלחמה בין שני עמים, אין המלחמה נגד אדם פרטי, אלא נגד האומה, וכל שהוא בכלל אומת האויב ניתן להרוג.

וז"ל על הקושיה למה הרגו את כולם: נראה דלא קשה מידי, משום דלא דמי שני אומות כגון בני ישראל וכנענים, שהם שני אומות כדכתיב (בראשית לז, טו) "והיינו לעם אחד" – ומתחילה לא נחשבו לעם אחד, ולפיכך הותר להם ללחום כדין אומה שבא ללחום על אומה אחרת שהתירה התורה. ואף על גב דאמרה התורה (דברים כ, י) "כִּי תִקְרַב אֶל עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וְקָרַאתָ אֶלֶיהָ לְשָׁלוֹם". היינו היכי דלא עשו לישראל דבר, אבל היכי דעשו לישראל דבר, כגון זה שפרצו בהם לעשות להם נבלה, אף על גב דלא עשה רק אחד מהם – כיון דמכלל העם הוא, כיון שפרצו להם תחילה, מותר ליקח נקמתם מהם. והכי נמי, כל המלחמות שהם נמצאים כגון (צמדנר כה, י) "צרור את המדינים" וגו' אף על גב דהיו הרבה שלא עשו – אין זה חילוק, כיון שהיו באותו אומה שעשה רע להם – מותרים לבא עליהם למלחמה. וכן הם כל המלחמות.

ועוד כתב המהר"ל (ספר צלזל הגולה צלזל השני פרק ה): נאמר (ר' שמואל ט, כ) "הירא דבר ה' הניס מקנהו". מכאן אמר רבי שמעון בן יוחאי, 'טוב שבגוים הרוג'. ופירושו 'טוב שבגוים הרוג' במלחמה, כמו שהיה במצרים, שהיו המצריים מצירים את ישראל והורגים אותם, אין לך מלחמה יותר מזאת. והטוב שבגוים אין ראוי לרחם במלחמה, שאם יפול הוא בידו, לא יהיה הגוי מרחם עליו, לכך אל ירחם עליו, שלא יבא אליו רע מאותו גוי עצמו, כיון שהוא במלחמה.

שונא ישראל שלוחם נגדנו מקבל דין עמלק

ספר החינוך (פרשת כי תלך מנחה טרג) במצוות מחיית עמלק: משרשי המצוה, לתת אל לבנו שכל המיצר לישראל שנאו לפני השם ברוך הוא, וכי לפי רעתו וערמת רוב נזקו תהיה מפלתו ורעתו, כמו שאתה מוצא בעמלק, כי מפני שעשה רעה גדולה לישראל שהתחיל הוא להזיקם ציונו ברוך הוא לאבד זכרם מני ארץ ולשרש אחריו עד כלה.

מן החינוך נשמע שכמו שיש בעם ישראל אפשרות לגוי להתגייר, ע"י שיקבל עליו שיתנהג כמו שיהודי מתנהג; כמו כן אצל גוי שרוצה להתנהג כמו עמלק מקבל מעין דין עמלק, וזה כמו להתעמלק, המעשים שלו נותנים עליו דין עמלק.

המצב כעת במלחמת "חרבות ברזל"

כעת מדקדקים בכל הריגה אם הם מן המעורבים, או לא מן המעורבים. ושכחו שכעת אנו במלחמה, ולא שייך

לדקדק בזה, כי באמת כולם מעורבים, כולל הילדים שמלמדים אותם להרוג מגיל גן. וכן האויבים הורגים בנו בלי לחלק בין גדולים לקטנים נשים וגברים, אלא הם הורגים כל מי שבא לידם. ואם הולכים להרוג בפינצטה אי אפשר לנצח במלחמה.

כל הגישה הזו נמצאת במנהיגים, אבל בציבור, יש כבר הרבה שסוברים שאין להבדיל בין מעורבים ללא מעורבים.

וכל הדברים הגדולים באים מלמטה, ואח"כ יש אפשרות שעולים למעלה. ויש כבר בתוך הציבור הרבה שחוזרים בתשובה, לובשים ציצית ויש אפילו תכלת, והרבה חזרו לשמור שבת.

וצריך להקים ממשלה על פי תורה, הכוונה ששומר כללות התורה, כולל הלכות מלחמה, וצריך לכבוש כל ארץ ישראל ובעיקר את הר הבית בשלימות, ונוכה להקריב קרבנות ולבנות בית המקדש בקרוב. [ע"כ תוכן הדרשה בהר הבית].

שני העצות של יעקב אבינו נגד התקפות האומות

כעת אני בא להוסיף שני תיקונים של יעקב אבינו, להסיר סכנת התקפות האומות.

כדי להנצל מן ההתקפות של האומות, יש לעשות את העצות של יעקב אבינו, כמו שנאמר (בראשית לה, ז-ט): ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו, הסרו את אלהי הנכר אשר בתכם והטהרו והחליפו שמלתיכם: (א) ונקומה ונעלה בית א. ונעשה שם מזבח לא הענה אתי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי: (ב) ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר אשר בידם ואת הנזמים אשר באזניהם, ויטמן אתם יעקב תחת האלה אשר עם שקם: (ג) ויהי חתת אלהים על הערים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב. ופירש רש"י: והחליפו שמלותיכם – שמא יש בידכם כסות של עבודה זרה.

עבודה זרה

היום יש הרבה שיש להם פאות מהודו, שנאסרו ע"י גדולי ישראל [הגרי"ש אלישיב זצ"ל (קובץ תשובות ח"ג ס"י קלא), והגרי"מ שטרנבוך שליט"א (תשובות והנהגות ח"ה ס"י רס), ועוד הרבה], והם באיסור גמור של תקרובת עבודה זרה.

הפסק היה לפי עדות שלוחים מיוחדים להודו, שהעידו שיש שם עבודה להקריב לאליל את השערות [לשון הרב אהרן דוד דינר שליח של הרב אלישיב והגאב"ד הרב טוביה וייס (בשנת תשס"ד): האנשים שם אמרו, אנו מספרים שערותינו בתור קרבן לאלילינו, הוא אוהב שיער. וכן אמר באותו אופן, אמיר דרומי, השליח של הראב"ד ר' משה שטרנבוך שליט"א (בשנת תשע"א)].

עליה להר הבית

בנושא עליה להר הבית המרומז בפסוקים אלו, שזה מביא הסרת ההתקפות מאומות העולם, עיי במאמר "הטענות נגד העליה להר הבית והתשובות", שם מבואר היטב שכל האיסור שהרבה גדולי ישראל כתבו (אחרי מלחמת ששת הימים), אין לו מקום אלא בתור הוראת שעה, מצד חסרון ידיעת מקום המקדש וחשש שיעלו למקום האסור לטמא מת או בטומאה היוצאת מגופו בלי מקוה. וכעת כבר נתבררו כל הספקות, ויודעים מקום העזרה ועזרת נשים וחיל, ויודעים המקום שאין בו חשש (עי' הלכות ציט ה', המסורה על מקום המקדש, המקום אשר צמר ה', נמצאים גם בלאור החכמה). ויוצא שזה היתר גמור, ומצווה, בין מצד כיבוש ארץ ישראל ובין מצד הכנה לקרבנות ובנין בית המקדש, וכן בתפילה במקום הכי חשוב שמתקבלות התפילות לכלל ולפרט (מסכת שמונה פ"ו הל' י"א-י"ב).

וכמוכן שהעליה רק אחרי טבילה במקוה כשר, ובלי נעלי עור. ובמסלול של שומרי תורה ומצוות, הולכים במקומות שיש לנו בירור גמור שהם מותרים ואין בהם חשש, ויש שם השגחה שלא יעלו למקום האסור. וכן מפרסמים הרבה שצריך ללכת למקוה.

יש כמה טעמים שכעת אין לחשוש אולי אחרים יעלו שלא כדון, עיי תוס' (שבעות דף טו ע"א ד"ה אלא צניי הגולה) שבמקום שאם לא אוחזים בה אחיזה יהודית יצא סכנת השתלטות של גוים, לא חוששין שיצא מן האחיזה מכשול עבירת לאו. וזה שייך גם כעת בהר הבית. וכעיי"ז פסק הגאון ר' יוסף שלום אלישיב (הערות סוטה דף י"ג ע"ג), שאם מפגינים בשבת כדון כגון משום תוכחה, אין טענה שגורמים למשטרה לחלל שבת, וכ"כ בחשוקי חמד (שבת דף קל ע"א עין ג'). וחשיבות עליה להר הבית הוא לא פחות חשוב מזה.

הרמב"ם עלה להר הבית (ספר חרדים מנחות משנה פ"ג ד"ה תן צמס'), וכך התיר ברדב"ז (ח"צ ס' תקצ"א), ודרך הקודש של רבינו חיים אלפנדרי, שהובאו בשערי תשובה (אור"ח ס"ס תקס"א), ובספרים של זמנינו, עיי אבן ישראל (ח"ט ס' קס"ג), ובדברי הגר"ר חיים קניבסקי זצ"ל (הוצא בספר "עלינו לשבח" בראשית עמוד תנ"ח), ועיי בדרך חכמה הל' בית הבחירה (פ"ו הל' ג' ס"ק כ"ג). [ועיי במאמר "מדברי רח"ק, עליה להר הבית ולהקיפו הוא סגולה לכל הישועות ליחיד ולרבים"].

ומבואר בפסוק שכבר אם עושים תחילת הנסיעה לכיוון בית א, כבר יש פחד על הגוים, נלמד מזה לענינו שעליה להר הבית היא הכנה לבנין מזבח ולהקרבנות קרבנות, כשיתאפשר עיי בירור כל ההלכות ונתינת רשות.

המטרה שלומדים משני התיקונים של יעקב אבינו, שיש לעזוב תקרובת עבודה זרה, ולהכין השטח לקרבנות להקב"ה. יש לעזוב מה שנעשה בהר השיקוף סירומאלה, ולהדבק להר הקודש ירושלים.

ביאור כוונתם לתת לאליל, שהגילוח עצמו הוא הנתינה, ואין הכוונה שיש עוד נתינה נוספת אחרי הגילוח. כך ביאר השליח אמיר דרומי.

למעשה גם אם אין נתינה להאליל, אלא כל התגלחת היא רק משום שבירת האגו והיופי של השערות משום שזה מביא לגאווה, זה נקרא תקרובת. וראיה לזה מהגמ' בחולין (רי"ט דף ל"ט ע"ג ונ"ג ע"י) דשייך תקרובת בשחיטה זריקה והקטרה, ובשחיטה בלבד נעשה תקרובת, אף שאינו חושב כלל להמשיך לעשות זריקה, אלא עצם עבודת השחיטה הוא תקרובת. וכן שבירת מקל הוא תולדה של שחיטה, כמייש בכ"מ (סנהדרין דף ק"ג ע"א, ע"ז דף נ"ב ע"ב, דף נ"א ע"א) ונפסק בשו"ע (יו"ד ס' ל"ט סעי' ג), ולא הוזכר בשום מקום מה מטרת השובר מקל, אלא העיקר שזה עבודה, ויש בו שבירה. וגילוח שער הוא עבודה כמבואר ברמב"ם (ספר המנוחות ו' ו) ובספר החנוך (מנחה כ"ט) מעביר שער לכמוש, וכיון שזה עבודה וזה שבירה ממילא זה תקרובת (וע"ע במאמר דחיית היתרים של פאות מהודו, נמצא באתר ברייתו יתחק ובאור החכמה ברייתו יתחק). ועיי אבן האזל (הל' ע"ז ס"ג הל' ד' ד"ה והנה), מאירי (ע"ז ל"ד ע"א ד"ה וגננת). אולם למעשה השליח אמיר דרומי הדגיש, שנקודה זו בירר מאוד, שכולם אמרו שזה נתינה לאליל והוא אוהב מאוד שערות, וגם לשון offering הוא לשון קרבן ולשון נתינה, דהיינו שהקרבן הוא בנתינה.

וההיתרים שנאמרו על זה, תמוהין ביותר, עיי במאמרים שכתבתי על זה, שם יש עוד מקורות בענין (במאמרים תקריב עבודה זרה, ומאמר דחיית היתרים של פאות מהודו, נמצאים באתר ברייתו יתחק נשים).

וביותר, ניתוסף ראייה מן המודעה הגדולה על בנין התגלחות בטירומלה, שם מפורש שזה תקרובת לאליל, השלט נכתב בארבע שפות, ואנו מביאים האנגלית, וז"ל: The place of offering hair to Lord V--- Sw ---of offering hair to Lord V--- Sw (קיצרנו שם של האליל).

התמונה של השלט:

ועיי ביעור עיי"ז נזכה לחתת אהים על הערים אשר סביבותינו ולא ירדפו אחרינו.

ניתן להשיג את הגליונות גם באתר 'ברייתו יתחק'
 וכן בדואר אלקטרוני TALMIDIM2@GMAIL.COM

• **נכתב בעזרה"ת עיי מוריני הרב שליט"א**
 כ"ט טבת תשפ"ד

עדות ששער הטמפלים בהודו הם תקרובת עבודה זרה מסמך זה מסיר כל ניסיונות חיפוש היתרים

יש חיבור שהוא מאמר דוקטורט של אחד מאלו שלומדים ומלמדים באוניברסיטה שהיא בהנהלת הטמפל. התפרסם תחילה בשנת 2013. הוא חיבר ספר שלם אודות הטמפל בטירומלה, ושם כתב על הגילוח בעמ' 173, בזה"ל:
תרגום: (חלק הנוגע)
עולי רגל בטירומלה רגילים להקריב (אופע"ר) השער שעל הראש לאליל כקרבן של מסירות (devotional)

אנשים הזקוקים ישועה של האליל רגילים לעשות נדר, וכשמגיעים לבקר הטמפל הם מקריבים (אופע"ר) השער באולם הקליינקטה, אולם שהוקם לצורך זה.
הם מאמינים שהקרכת השער מייצר חיבור בין האדם ואליל שאליו מקריבים לו.
(ע"ע שם בעמוד 174 שבטמפל הנ"ל מתגלחים בין 15000 עד 20000 ראשים ליום).

demand. The long and uniformly trimmed hair is called *remy* hair, which has a big market in Europe and the US, where it is woven into wigs. The non-remy hair, broken and short, has a huge demand in China, which in turn makes wigs and sells it in the American or African market, especially Nigeria. In the domestic market, Tirumala hair is popular in Mumbai for making wigs for film stars." In 2011, the temple authorities took to e-auctioning, courtesy of a spike in demand from traders across the world. "As many as 49 traders participated in last year's auction and bid huge amounts for various categories of hair. In 2011-12, the Tirumala temple earned nearly Rs 200 crore out of its total revenue of Rs 1,949 crore⁵, from auctioning human hair.

PUROHITH SANGAM

There are 200 Purohiths rendering services in Purohit Sangham to attend Marriages, Sankalpams, Poojas, Upanayanams and Vratams etc. The Purohiths are deputed on rotation basis to the Papavinasanam, Akasaganga and Gogarbhram Dam for the convenience of Devotees. They are not regular employees, but work under the control of TTD as a result of an agreement entered in the year 1952 between the Executive Officer, TTD and the President of Tirumala *Theerthavasi Purohith Sangam*. The receipts of the Purohith Sangam are shared at 75 percent and Sangam and 25 per cent of Devasthanam⁶.

TONSURING

Another unique custom of Tirumala is the tonsure ceremony. Pilgrims to Tirumala usually offer the hair on their head to the Lord as a devotional offering. Persons in need of the assistance of the Lord usually take a vow and when they visit the temple offer their hair at the Kalyanakatta - special hall erected for this purpose. A bath in the Pushkarini follows the tonsure ceremony; the pilgrims then enter the temple and worship the Lord.

It is believed that hair offering establishes a bond between the man and the deity to whom it is offered. As one enters Tirumala one would invariably find a cluster of cottages and choultries built for accommodation of the pilgrims. Just

5. *The Hindu*, (Chennai), 21-09-2011, p. 3

6. TTD Administration Report, n.4, p. 128

beyond these is the Kalyanakatta. Men, Women and children join the line to get their heads tonsured. A nominal fee is collected for the tonsuring and it is possible that the revenue aspect of this black gold to TTD is commendable. Which goes for its philanthropic activities. Cottages like ATC have a facility from 6am to 6pm wherein the pilgrims can avoid the serpentine Queues of Kalyanakatta. It has appointed sufficient barbers to attend. About 15,000 to 20,000 pilgrims have their heads tonsured per day. This complex is maintained well.

Incidentally this custom also has brought in a couple of Guinness World Records for this temple as the largest ever-human hair collected via tonsuring of heads and largest revenue earner by sale of human hair. No mention of Tirupati would be complete without mentioning tonsuring as a symbol of devotion to God. One can easily identify a family if they have been on a pilgrimage to Tirupati by their clean shaven heads. In fact the volume of human hair is so enormous that it is actually sorted out and exported, making India the largest exporter of human hair in the world.⁷

LADDU PRASADA SEVA

The new voluntary service, "Laddu Prasada Seva", a part of Srivari Seva voluntary service being operated by TTD started from second week of January 2013. Designed on the lines of the successfully running "Parakamani Seva", the Laddu Prasada Seva service commenced from 13 January 2013. With an aim to issue laddu tokens to the visiting pilgrims in a more transparent manner, TTD has mulled this unique seva and launched its web page on TTD official web site on December 28. The interested pilgrims hailing from Southern States of India have to register on-line alone in order to take part in this service.

GENERAL FACILITIES

Transport to Tirumala

There are two well laid motorable Ghat roads The first ghat road from Tirupati to Tirumala was laid on 10-04-1944 and its length is about 19 Kms, with the cost of

7. *Tirumala Darshini*, TTD, Tirupati, 1986, p.84.